

O DOBRÉ VŮLI A O RADOSTI Z DĚLÁNÍ RADOSTI DRUHÝM

s Pavlínou Žipkovou, dobrovolnicí, která dochází za válečnými veterány v ÚVN do Domova Vlčí mák.

„Můj motiv byl: Tak - a teď budu prostě někde užitečná!“

Stačí vyslovit její jméno a hned se obličej všech, kdo ji znají, rozzáří do úsměvu. Taková je i samotná Pavlína: usměvavá, milá, působí vyrovnaně. Není divu, že si získala přízeň klientů Domova Vlčí mák, za nimiž pravidelně dochází jako dobrovolnice do ÚVN již více než tři roky. Celý její profesní život se točí kolem filmu. Jak prozrazuje, filmování bylo téma, které zaujalo jednu z jejích prvních „klientů“, válečnou veteránku paní Vlastičku, která v mládí také spolupracovala při natáčení. Společně s Vlastičkou, ale také s jejím manželem, válečným veteránem panem Honzou prožívá příjemný čas alespoň jednou týdně.

Rozhovor začínáme otázkou, která se nabízí: PROČ? Proč se Pavlína rozhodla pro dobrovolnictví, proč zrovna v ÚVN?

Proč? Prostě jsem chtěla dělat něco prospěšného, bez očekávání zpětného zisku. Chtěla jsem zjistit, jestli to vůbec jde a jaké to je, dělat něco s nasazením a láskou, ve volném čase, aniž by se to pojilo se získáním nějaké finanční nebo jiné odměny. Víte, v naší společnosti je stále něco za něco. Cokoli se dělá, je tu očekávání, co za to bude. Dobrovolnictví to má jinak. Neexistuje tam ekonomická vazba, pokud je myšleno upřímně. Prostě něco pro někoho nezištně dělám. A pak – říkala jsem si, že by bylo hezké být někde užitečná. Otázkou bylo, kde můžu být prospěšná nejvíce. Přemýšlela jsem nad útlukem pro pejsky, pomáháním stařečkům anebo docházením na nějaké dětské oddělení. Rozhodnutí bylo prakticky velmi rychlé. Vycházela jsem z toho, co je pro mne nejvíce

přirozené. Útulek pro pejsky jsem zamítla – to bych odcházela se slzami v očích, navíc pejska mám. Vyloučila jsem i děti – pohled na nemocné děti je bolestný. Sama děti nemám, o to citlivější by to pro mě bylo. A tak jsem se rozhodla pro seniory. Mám pocit, že v naší společnosti se stáří vlastně jakoby odstrkuje, nějak ho nechceme brát v úvahu, nepočítáme se stářím, nečteme o sklonku života, o smrti. A přitom za dvacet – třicet let budeme mezi seniory řazeni i my, vždyť prognózy hovoří o tom, že senioři budou tvořit 40 – 50 % populace! Stáří je přirozenou součástí života. Věnovat čas seniorům bylo přirozené rozhodnutí.

A jak jste dospěla k tomu, že se stanete dobrovolnicí právě v ÚVN?

To bylo také velmi přirozené. Jednak je to z mého bydliště v Horoměřicích poměrně blízko, kousek od vojenské nemocnice také bydlí moji rodiče, v ÚVN mám i několik lékařů. A pak, přitahovalo mě to, že tu pečují o vojáky a válečné veterány. Víte, celý život obdivuji lidi, kteří dokážou dát v sázku svůj život pro druhé. Měli bychom si jich vážit. Takže možnost být prospěšná u seniorů, a navíc válečných veteránů, jednoznačně zvítězila. Oslovila jsem tedy před Vánocemi 2013 Dobrovolnické centrum v ÚVN a vyšlo to.

Jaké byly vaše začátky?

Nooo, první schůzky byly plné strachu. Hodně jsem se bála.

Čeho?

Asi se člověk bojí neznáma, neví, co vlastně přesně bude dělat. Neví, jestli bude dost dobrý. Pochopitelně že před tím, než jdete ke svému prvnímu klientovi, projdete testováním, pohovorem, určitou přípravou. Ale stejně je to „poprvé“ a krok do neznáma. Ono hodně záleží na klientovi, ke kterému máte docházet. Těch obav bylo spousta, třeba i to, jak na mě budou reagovat, jak s nimi nejlépe navážu kontakt. Měla jsem představu, že by bylo hezké pobýt s klientem vždycky alespoň hodinu a zpříjemnit mu čas tak, aby se pokud možno ocitl v jiném prostředí, navodit domov a příjemnou atmosféru. Moje obavy byly, jestli toho budu schopná. První, a ještě možná i druhou návštěvu jsem přicházela s bušícím srdcem, ale pak se to úplně rozvolnilo a od té doby se už jen a jen těším. Vlastně se těším před každou návštěvou.

Vy chodíte nejčastěji za panem Honzou a za paní Vlastičkou. Podílela jste se na přípravě jejich svatby. Víte, že pan Honza vyžaduje jako voják řád, pořádek. Nebylo asi úplně jednoduché získat jeho důvěru a přízeň. Jak jste to dokázala?

Přes jeho ženu, Vlastičku, která v době, kdy jsem je oba poznala, ještě nebyla jeho manželka. Já jsem nastoupila a oni měli asi půl roku nato svatbu. První setkání probíhala tak, že jsem přišla za Vlastičkou a Honzík chvilku poseděl s námi, pak šel k sobě do pokoje. Většinu času jsem tak pobyla s Vlastičkou, která v té době byla mobilní. Chodily jsme na procházky, doprovázela jsem ji k rotopedu, povídaly jsme si. Až později, s postupem času, s námi pan Honza zůstával déle. Teď už je stav Vlastičky vážný, často se stává, že mou návštěvu prospí a já věnuji většinu času panu Honzovi. Společné chvíle jsou úžasné, často se spolu smějeme. Za ty tři roky už se známe velmi dobře, zajímáme se o naše rodiny, o naše zájmy, koníčky, funguje to oboustranně. Stal se z toho vlastně přátelský vztah, ačkoliv si stále vykáme, ale tak to má být. Snažím se být pořád uvědomělá toho, co se děje kolem, protože oni jsou výjimeční.

V čem?

Lidsky, i věkem - patří k mladším obyvatelům Domova Vlčí mák. Rozumějte, tam je věkový průměr přes 92 let. Honzík oslavil na podzim „teprve“ devadesátiny. Výjimeční jsou i jejich vztahem - jsou manželé necelé tři roky. Mimořádní jsou také tím, co všechno prožili za druhé světové války. Člověk si myslí, že už všechno zná z literatury faktu, z dokumentárních filmů. Ale pak zažijete barvitě vypravování válečného veterána a nestačíte se divit.

Vzhledem k vysokému věku klientů Domova Vlčí mák se stává, že někdo z jejich vrstevníků zemře. Baví se s vámi i o takových tématech? Vyjadřují nějak své obavy z toho, co bude? Zasáhne je taková událost?

Bavíme se vlastně téměř pokaždé o životě i o jeho konci. Honzík se hlavně bojí Vlastiččina odchodu. Pečuje o ni, krmí ji, je jí pořád nablízku a bojí se dne, kdy by ji měl ztratit. Obdivuji ho, protože s ní tráví většinu času, i když na tom sám není zdravotně úplně nejlíp. Vlastičku se snažím přivést na jiné myšlenky, vyprávím o pejskovi, o práci. Ta ji zajímá. Já jsem filmař a ona se téhle oblasti věnovala. S prvním manželem točila filmy, dokonce pořádali festival Oravská Osmička. Vždy se jí při tom povídání rozzáří oči. Víte, je slepá, ale je zvláštní, že když se bavíme o věcech, které ji zajímají, je to na jejích očích poznat. Honzík má vztah ke smrti - řekla bych - sarkastický, někdy říká, že už má všeho dost, že se blíží „smrtáček“. Když měl na podzim devadesáté narozeniny, týden před tím vedl řeči, že se toho nedožije. Nevím, jestli se mi to daří, ale snažím se oba přivést je na příjemnější myšlenky.

Jak vlastně vypadá vaše návštěva?

Přijdu a začínám tím, že se postarám o jejich orchideje. Každý má ve svém pokojíčku orchidej. Po dobu mé návštěvy jsou ponořené do vody. Vlastiččina orchidej je mimořádná, dostala ji totiž od Honzíkova k prvnímu výročí svatby. A pak si povídáme, hlavně si povídáme. Teď je to i tak, že Vlastičku krmím, držím

ji za ruku, sedím u ní, nebo stojím a snažím se s ní alespoň nějakým způsobem komunikovat. Pokud spí, jsme u Honzíkova, on rád vypráví vtipy, nebo si čteme zprávy, články a povídáme si o nich.

Jste více než tři roky dobrovolnicem. Víte, že jste neměla očekávání, co za to - ale přesto se zeptám: Co dobrovolnictví pro vás znamená?

Velikou radost. Když jsem s dobrovolnictvím začínala, vůbec jsem nečekala, že by to mohlo mít nějakou zpětnou vazbu. Můj motiv byl: Tak - a teď budu prostě někde užitečná! Nečekala jsem ten těžko popsatelný efekt - pocit radosti, že mohu vlastně jen svou přítomností dělat radost, uspokojení z toho, že je člověk skrze dobrovolnictví užitečný, že se na něj lidi těší, že pookřejí, že se usmívají, že je jim s vámi dobře. Vlastně mě dobrovolnictví „nabíjí“. Je báječné být s lidmi, kteří v sobě mají moudrost i pokoru k životu, i dobrou náladu a přes vysoký věk i spoustu energie.

Co vás na dobrovolnictví nejvíc překvapilo, co je nejtěžší?

Překvapují mě představy o dobrovolnictví, které mezi lidmi panují. Často se mě známí ptají: „A proč to vlastně děláš? To za to opravdu vůbec nic nedostáváš?“ Myslím si, že ještě stále není v povědomí to poslání. Možná je to názvem - dobrovolnictví totiž může znít jako nevolnictví, tak možná proto lidé ještě ne vždy a zcela chápou jeho podstatu. DOBROVOLNICTVÍ je především o dobré vůli pomáhat - nezištně, pro potěšení druhých. Mělo by to být o té radosti.

Premýšlela jste i nad budoucností? Co když už tu vaši současní klienti nebudou?

Premýšlela jsem nad tím. Bude to těžké, jsme si velice blízcí. Ale nepočítám s tím, že bych kdy s dobrovolnictvím přestala. Vždyť bych tím popřela tu podstatu - prokazování dobré vůle těm, kdo to potřebují. Popřela bych sama sebe. Lidí, kteří potřebují rozveselit, potěšit společností, dobrým slovem, souznalostí, těch je pořád dost.

Mgr. Jitka Zinke
foto: archiv ÚVN